

Monitoring a evaluace jihozápadní části Jižních Čech

Metodika monitoringu a evaluace

Monitoring a evaluace jihozápadní části Jižních Čech

Vytvořeno v rámci projektu spolupráce reg.č.:15/022/4210a/231/000023

Spolupracující MAS:

MAS Šumavsko, z.s.

MAS Rozkvět, z.s.

Místní akční skupina Blanský Les – Netolicko, o.p.s.

MAS BRÁNA PÍSECKA

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

Obsah

1	Úvod	4
2	MAS Šumavsko	5
2.1	Monitoring MAS Šumavsko	5
2.1.1	Nastavení systému	5
2.1.2	Zodpovědnost	7
2.1.3	Obsah monitoringu	8
2.1.4	Frekvence	9
2.1.5	Výstupy	10
2.2	Evaluace MAS Šumavsko	10
2.2.1	Nastavení průběhu evaluace	10
2.2.2	Průběh evaluace	11
2.2.3	Systém hodnotících otázek	11
2.2.4	Vliv evaluace na úpravu SPL	12
2.2.5	Udržitelnost evaluace	12
3	MAS Blanský les – Netolicko o.p.s.	13
3.1	Monitoring Mas Blanský les - Netolicko	13
3.1.1	nastavení systému monitoringu	13
3.1.2	odpovědnost za monitoring	13
3.1.3	obsah monitoringu	13
3.1.4	frekvence monitoringu	13
3.1.5	výstupy monitoringu	14
3.2	Evaluace MAS Blanský les - Netolicko	14
3.2.1	nastavení průběhu evaluace	14
3.2.2	dodržování průběhu evaluace	14
3.2.3	systém hodnotících otázek	15
3.2.4	vliv evaluace na úpravu SPL	16
3.2.5	udržitelnost evaluace	17
4	MAS Rozkvět	17
4.1	Monitoring MAS Rozkvět	17

4.1.1	Nastavení systému monitoringu	17
4.1.2	Zodpovědnost za monitoring	18
4.1.3	Obsah monitoringu.....	19
4.1.4	Frekvence monitoringu	20
4.1.5	Výstupy monitoringu	20
4.2	Evaluace MAS Rozkvět	21
4.2.1	Nastavení průběhu evaluace	21
4.2.2	Nastavení průběhu evaluace SPL dle aktérů:	21
4.2.3	Dodržování průběhu evaluace.....	21
4.2.4	Systém hodnotících otázek.....	22
4.2.5	Vliv evaluace na úpravu SPL	23
4.2.6	Udržitelnost evaluace	24
5	Závěr.....	24

1 Úvod

Cílem této metodiky je pohled na 10 ukazatelů pro nastavení účinného mechanismu monitoringu z pohledu čtyř místních akčních skupin, respektive tří podpořených a jedné, která dosud realizovala pouze projekty spolupráci a byla zapojena do získávání dovedností, animace a provádění.

Po opakovaných společných jednáních dospěly MAS k těmto ukazatelům, které MAS porovnávaly v rámci svých zkušeností v období 2007 – 2013:

ukazatele monitoringu:

1. nastavení systému monitoringu – tzn. jak jsme měli systém nastaven?
2. odpovědnost za monitoring – kdo?
3. obsah monitoringu – co?
4. frekvence monitoringu – kdy?
5. výstupy monitoringu – výsledek?

ukazatele evaluace:

1. nastavení průběhu evaluace
2. dodržování průběhu evaluace
3. systém hodnotících otázek
4. vliv evaluace na úpravu SPL
5. udržitelnost evaluace

Na tyto ukazatele se snažily odpovědět tři zkušené MAS s tím, že výsledky byly průběžně konzultovány s dosud nepodpořenou MAS, která dosud realizovala monitoring pouze u projektu animace.

Výsledky jednotlivých MAS mohou posloužit jako inspirace, případně jako příklady z praxe s rozdílným pohledem na monitoring a evaluaci.

2 MAS Šumavsko

V SPL jsou definovány priority a cíle, které jsou v průběhu realizace předmětem monitoringu, následně pak evaluace. Dosažení stanovených priorit a cílů, které jsou v souladu s Integrovanou strategií území MAS, je uskutečňováno implementací projektů v rámci Fichí, které rozděleny do seskupení dle cílů SPL.

2.1 Monitoring MAS Šumavsko

2.1.1 Nastavení systému

Monitorovací komise provádí kompletní kontrolu všech podpořených projektů, průběžně při realizaci SPL. Kontrolují se projekty, které mají již ukončenou realizaci i projekty, které se právě realizují i ty, které realizace čeká.

Činnost monitorovací komise:

1. Proškolení monitorovací komise
2. Samostudium – pravidla PRV IV 1. 2., monitorovací indikátory, preferenční kritéria, metodika pro tvorbu fichí
3. Seznámení se s jednotlivými projekty
4. Osobní účast na kontrolách
5. Sumarizace výstupů z kontrol pro zpracování závěrečné zprávy pro Valnou hromadu

Ad1) Proškolení monitorovací komise se účastní členové MK, manažer SPL a administrativní pracovník MAS. V rámci školení jsou členům MK předány Pravidla PRV IV. 1. 2. a metodika pro tvorbu fichí. Z těchto dokumentů jim jsou blíže specifikovány body, které jsou důležité pro činnost MK. První dvě monitorovací komise byly odborně vedeny Kanceláří ekonomického a finančního poradenství.

Popis činností MK na místě provedení realizace projektů dohodnutý v rámci školení MK:

- termín provedení kontrol
- zastoupení – doporučuje se 2 členové MK + administrativní pracovník MAS
- před výjezdem na kontroly se členové podrobně seznámí s dokumentací jednotlivých kontrolovaných projektů, která jim je v rámci školení předána
- předání informací realizátorům projektů o provedení kontroly na místě
- osobní účast na kontrole na místě – zajištění dotazníku a protokolů
- zpracování výstupů z kontrol (zápisy, fotodokumentace, dotazníky, vyhodnocení)

ad2) Seznámení členů MK s Pravidly PRV IV. 1.2., monitorovacími indikátory a preferenčními kritérii probíhá samostudiem, jako jedním ze způsobů dalšího vzdělávání.

Pravidla IV.1.2.

PRAVIDLA, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty v rámci opatření IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie Programu rozvoje venkova ČR na období 2007-2013.

Monitorovací indikátory

Indikátory slouží pro monitorování průběhu a výsledku realizace projektů, oblastí podpory, vzhledem ke stanoveným cílům. Seznam sledovaných indikátorů schvaluje Valná hromada v rámci schválení SPL. Každý žadatel o finanční podporu je povinen v rámci žádosti o podporu doložit monitorovací ukazatele projektu a zejména uvést kvantifikaci vybraných indikátorů. Monitorovací ukazatele mají klíčový význam při hodnocení realizace projektu. Plnění monitorovacích indikátorů se vykazuje v Protokolu o kontrole MAS v místě realizace projektu z PRV.

Preferenční kritéria

Preferenční kritéria jsou považována za základ hodnocení projektů. Jedná se o specifické podmínky, na jejichž základě je projekt hodnocen výběrovou komisí odpovídajícím počtem bodů. Preferenční kritéria se dělí na kritéria povinná, stanovená příslušnými orgány Ministerstva zemědělství a Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF), a na kritéria stanovená MAS.

Povinná preferenční kritéria jsou stanovena řídicími orgány jednotně pro všechna opatření (všechny fiche) a zahrnují následující body:

Vytvoření každého nového trvalého pracovního místa

Uplatňování inovačních přístupů

Víceodvětvové navrhování a provádění projektu založené na součinnosti mezi subjekty a projekty z různých odvětví místního hospodářství

Zaměření dopadů projektu na mladé lidi do 30 let

Zaměření dopadů projektu na ženy

Nepovinná preferenční kritéria stanovená MAS, určuje každá místní akční skupina na základě svých zkušeností a požadavků, ve výsledku je rovněž musí schválit příslušné orgány SZIF

Uplatňování ekologických principů

Navázaná partnerství v rámci projektu

Projekt je realizován ve správním území obce, ve kterém dosud nebyl schválen k poskytnutí dotace z PRV – Osa IV. LEADER žádný projekt v opatření IV.1.2 (v období 2007-2013)

Potřeba realizace projektu

Návaznost projektu na další aktivity

Metodika pro tvorbu fichí

Metodika pro tvorbu fichí stanovuje podmínky pro tvorbu fichí. Fiche je stručný popis navržených opatření stanovených MAS v souladu se SPL. Fiche vymezuje oblast podpory pro konečné žadatele v rámci opatření IV.1.2. Realizace místní rozvojové strategie.

Metodika blíže specifikuje:

- Vymezení fiche
- Přiřazení Fiche k opatření PRV (číslo, název)
- Režim podpory
- Definice příjemce dotace
- Kritéria přijatelnosti
- Další podmínky

ad3) Členové MK dostávají k dispozici dokumentaci k projektům, které budou předmětem kontroly na místě. Ve složkách projektů se mohou díky podkladům blíže seznámit s nastavení projektu. Mají k dispozici -

ad4) Osobní účast na kontrolách zajišťuje vždy minimálně jeden člen monitorovací komise, v největším počtu kontrol se však účastnili 2 členové monitorovací komise + administrativní pracovník MAS. Předmětem kontroly projektu na místě je vyplnění dotazníků, protokolů, sběr podkladů, soupisky výdajů, protokoly o kontrole SZIF, kontrola ostatních formulářů, vyúčtování celkových nákladů, hlášení o změnách projektu, zajištění fotodokumentace atd.

ad5) Sumarizace výstupů z kontrol pro zpracování závěrečné zprávy pro Valnou hromadu probíhala na závěrečném jednání monitorovací komise, v jejímž průběhu byla zpracována závěrečná zpráva. V závěrečné zprávě monitorovací komise je shrnut průběh jednotlivých monitorovacích komisí – v jaké fázi se nacházely projekty, které byly kontrolovány, a která specifika realizace projektu byla sledována. Z celé kontroly je pak vyvozen závěr a doporučení

2.1.2 Zodpovědnost

Pro monitoring realizace jednotlivých projektů se ustanoví monitorovací komise, která kontroluje realizaci projektů na místě a to ve spolupráci se sekretariátem MAS a manažerem SPL. Členové monitorovací komise jsou zvoleni Valnou hromadou MAS. V rámci realizace SPL v letech 2007-2013 byly zvoleny průběžně 2 monitorovací komise.

Složení monitorovací komise č. 1:

Markéta Friedbergerová

Mgr. Jiří Srch

Josef Kouba

Složení monitorovací komise č. 2:

Lenka Pahorecká

Jan Pěsta

Ludvík Friedberger

2.1.3 Obsah monitoringu

V rámci kontroly na místě jsou se žadateli sepsány Protokoly o kontrole MAS v místě realizace projektu z PRV a Protokol o fyzické kontrole realizace projektu.

Obsah Protokolu o kontrole MAS v místě realizace projektu:

- ✓ Registrační číslo žádosti přidělené SZIF
- ✓ Registrační číslo MAS
- ✓ Informace o žadateli – název a adresa
- ✓ Název projektu
- ✓ Místo realizace projektu
- ✓ Datum provedení kontroly
- ✓ Kontrolované údaje:
 - a) Zjištěn soulad deklarovaných ukazatelů v osnově a přílohách projektu s realizovaným projektem – ANO/NE/NERELEVANTNÍ
 - b) Počet podpořených projektů
 - c) Počet navázaných partnerství v rámci projektu
 - d) Počet aplikací inovací
 - e) Počet aplikací ekologických principů
 - f) Počet občanů zapojených do přípravy projektu
- ✓ Zjištěné nedostatky
- ✓ Přílohy
- ✓ Stručný komentář (zhodnocení) k realizované akci
- ✓ Datum vyhotovení protokolu
- ✓ Zástupce za MAS (jméno a podpis)
- ✓ Žadatel/příjemce pomoci (jméno a podpis)

Obsah Protokolu o fyzické kontrole realizace projektu:

- ✓ Registrační číslo projektu
- ✓ Název projektu
- ✓ Realizátor projektu
- ✓ Datum provedení kontroly, čas
- ✓ Způsob ohlášení kontroly – telefonicky/mailem
- ✓ Osoba poskytující informace/statutární zástupce/pověřená osoba
- ✓ Termín ukončení projektu (předložení žádosti o platbu)
- ✓ Zápis o převzetí dokumentace – protokol RO SZIF o kontrole fyzické realizace k žádosti o proplacení při ukončení realizace projektu z PRV; jednotlivé soupisky výdajů a vyúčtování celkových nákladů projektu; doložení publicity projektu; u projektů v termínu realizace Oznámení o zahájení prací, Harmonogram akcí, popř. Hlášení o změnách; u projektů v termínu realizace – Rozpočet projektu, ústní informace o průběhu výběru dodavatele; u projektů v termínu realizace – aktuální zprávy, návrhy apod.
- ✓ Pořízení fotodokumentace na místě
- ✓ Pořízení dotazníkového šetření formou řízeného rozhovoru
- ✓ Shledala monitorovací komise zásadní nedostatky realizovaného projektu?
- ✓ Kontroly se osobně účastnili tito členové monitorovací komise – jméno + podpis
- ✓ Vyjádření souhlasu s průběhem a závěry kontroly
- ✓ Podpis realizátora
- ✓ Podpis člena monitorovací komise
- ✓ Čas ukončení kontroly

Výstupy hmotné (ks, m, m² ...) byly prověřeny prohlídkou na místě monitorovací komisí vizuálně a z dokladů (účetní, projektová dokumentace). Nehmotné výstupy projektu dle PRV a MAS byly prověřeny na základě předložené dokumentace (vytvořené pracovní místo, navázané partnerství ...)

O průběhu a výsledku kontroly byl proveden písemný záznam, který je doplněn fotografiemi z místa kontroly.

2.1.4 Frekvence

Monitorovací komise provádí kompletní kontrolu všech podpořených projektů, průběžně při realizaci SPL. Kontrolují se projekty, které mají již ukončenou realizaci i projekty, které se právě realizují i ty, které realizace čeká.

Harmonogram činnosti monitorovací komise

Datum	MK	Počet monitorovaných projektů
říjen 2009	č. 1	13
květen 2010	č. 1	12
červenec 2010	č. 1	28
prosinec 2011	č. 2	18
duben 2014	č. 2	37
říjen 2014	č. 2	44

2.1.5 Výstupy

Výstupy z kontrol jsou dotazníky a vyplněné protokoly, vyplněné žadateli, které jsou podkladem hodnocení (evaluaci) SPL.

Z dotazníků, které jsou vedeny řízenými rozhovory lze vyhodnotit průběh administrace projektu ze strany žadatele a jeho postoj k činnosti MAS. Získané informace jsou podkladem pro evaluaci a následnou úpravu strategie MAS pro další období.

Z protokolu o kontrole MAS v místě realizace projektu z PRV lze vyhodnotit naplnění indikátorů, nastavených v SPL.

2.2 Evaluace MAS Šumavsko

2.2.1 Nastavení průběhu evaluace

a) Sebeevaluace

V roce 2011 proběhlo střednědobé hodnocení plnění SPL. Hodnocení bylo zaměřeno na posouzení výsledků a dopadů realizace projektů na cíle stanovené v rozvojové strategii. Cílem procesu bylo zhodnotit uplynulé 4 leté období rozvojových aktivit MAS při naplňování SPL a posouzení stavu rozvoje regionu za toto období. V hodnocení byly sledovány nejen finanční dopady realizace projektů, ale také dopady vnímání aktivit MAS směřujících k rozvoji partnerské spolupráce mezi obyvateli a organizacemi v regionu působení MAS.

Evaluací tak došlo k porovnání plánů se skutečnými postupy a zrealizovanými projekty. Na základě výsledků hodnocení došlo k přeformulování SPL v těchto oblastech:

- ✓ Rozšíření území
- ✓ změny v rozsahu možných způsobilých výdajů
- ✓ změny v příjemcích
- ✓ změny v hodnotících kritériích

Podklady pro hodnocení byly získávány průběžně z realizovaných projektů po celou dobu realizace SPL, především byly zajištěny monitorovací komisí.

Při hodnocení bylo využito pokynů MZe „Střednědobé hodnocení SPL“ a metodika „Hodnocení strategií místního rozvoje venkova a strategií záměrů v rámci přístupu Leader a jejich institucionálního zabezpečení“

b) Střednědobé hodnocení dle metodiky SZIF

Evaluační SPL posuzovala efektivitu, účinnost a vhodnost intervence. Smyslem hodnocení SPL v průběhu jeho realizace, bylo nastavení efektivní podpory ve 2. polovině období a aktualizace SPL, též jako zdroj informací pro MZe a SZIF. MAS měly na výběr, zda zpracují evaluaci s využitím svých zaměstnanců, či dodavatelsky. Evaluaci SPL CHANCE IN NATURE-LAG zpracovala Kancelář ekonomického a finančního poradenství, České Budějovice.

2.2.2 Průběh evaluace

V tabulce je uveden harmonogram činností jednotlivých monitorovacích komisí. Po ukončení činnosti každé monitorovací komise bylo provedeno průběžné hodnocení plnění indikátorů. Dále bylo provedeno průběžné vyhodnocení dotazníků – řízených rozhovorů.

Datum	MK	Počet monitorovaných projektů
říjen 2009	č. 1	13
květen 2010	č. 1	12
červenec 2010	č. 1	28
prosinec 2011	č. 2	18
duben 2014	č. 2	37
říjen 2014	č. 2	44

2.2.3 Systém hodnotících otázek

V rámci dotazníkového šetření, které probíhalo řízenými rozhovory, odpovídali realizátoři projektů na otázky, které byly rozčleněny do 4 oblastí dle zaměření:

- ✓ Projekt
- ✓ Informační zdroje/publicita
- ✓ Hodnocení činnosti MAS
- ✓ Naplnění cílů FICHE

Projekt:

- 1) Co Vám přinesl LEADER jako příjemci finanční podpory – realizátoři projektů uváděli další efekty podpory pro jejich organizaci, nové zkušenosti ...
- 2) Jaké další přínosy podpory svého projektu osobně pocítujete? Co projekt přinesl Vašemu okolí (obci, mikroregionu, společnosti ...)?
- 3) Myslíte si, že napomohla finanční podpora Vašeho projektu dalším pracovním příležitostem v našem regionu?
- 4) Váš projekt byl předložen jako neziskový – jak se Vám daří zajistit jeho udržitelnost – realizátoři projektů uváděli, jakým způsobem hradí provozní náklady, apod ...)
- 5) Váš projekt by předložen jako ziskový – můžete již dnes odhadnout jeho finanční přínos pro Vaše podnikání?
- 6) S čím jste měl největší potíže při přípravě projektu?
- 7) S čím jste měl největší potíže při realizaci projektu?
- 8) S čím jste měl největší potíže při administraci projektu?

Informační zdroje/publicita:

- 1) Jaké informační zdroje jste nejvíce využíval při přípravě projektu?
- 2) Jaké informační zdroje jste nejvíce využíval při realizaci projektu?
- 3) Jaký typ publicity pro zveřejnění informace o získané podpoře Vašeho projektu považujete za nejzdařilejší?

Hodnocení činnosti MAS:

- 1) Co hodnotíte nejlépe na dosavadní činnosti místní akční skupiny?
- 2) Co hodnotíte nejhůře na činnosti místní akční skupiny, co se Vám nelíbí?
- 3) Co byste doporučil zlepšit na její činnosti?
- 4) Jste zapojen do aktivní činnosti v rámci MAS?
- 5) Měl byste zájem s MAS spolupracovat např. na přípravě dalších projektů?

Naplnění cílů FICHE:

- 1) Jak realizovaný projekt naplnil předpokládané cíle – zde realizátoři projektů porovnávaly dosažené výsledky a dopady projektu s předpoklady, které byly uvedeny v žádosti/osnově projektu.

2.2.4 Vliv evaluace na úpravu SPL

V rámci evaluace došlo ke změně v SPL i ke změně ve Fichích. Vzhledem k naplnění několika indikátorů došlo ke zvýšení podpory pouze v některých fichích, bylo přistoupeno i k úpravě (přidání) cíle Fiche – konkrétně ke zvýšení propagace a publicity projektů.

2.2.5 Udržitelnost evaluace

Evaluace je dlouhodobý proces, který nekončí pouze dokončením realizace SPL, ale pokračuje v dlouhodobých odpadech strategie – bohužel jsme nuceni tuto dlouhodobost financovat z vlastních zdrojů, ačkoliv by mohla být velmi cenná pro nastavení příštího plánovacího období.

3 MAS Blanský les – Netolicko o.p.s.

3.1 Monitoring Mas Blanský les - Netolicko

3.1.1 nastavení systému monitoringu

MAS BLN měla kritéria pro monitoring a hodnocení projektů stanovená celkově v rámci SPL (jednalo se o následující monitorovací indikátory SPL – Počet nově vytvořených pracovních míst, Počet osob využívajících zkvalitněné služby, Počet vzdělávacích akcí, Počet obnovených památek a významných kulturních prvků, Počet podpořených podnikatelských subjektů, Počet pořízených strojů a technologií, Počet lůžek, Počet nově postavených nebo obnovených objektů občanské vybavenosti (OÚ, kulturní domy, sportoviště, hřiště), Počet nově postavených nebo obnovených objektů technické infrastruktury (kanalizace, ČOV, vodovody, komunikace). Jejich stanovení bylo provedeno v samotném SPL a tvořilo základní propojení mezi splněním strategických cílů v návaznosti na zaměření jednotlivých fichí (samotné fiche měly vždy také své indikátory – monitoring nastaven tedy i na úrovni samotných fichí, respektive již konkrétních projektů v rámci dané fiche). Pro tyto indikátory byla stanovena hodnota, která by měla být prostřednictvím realizovaných projektů naplněna

Monitorovací indikátory byly sledovány jednak při kontrolách na místě a jednak na základě údajů uvedených v osnově projektu, později již v samotné Žádosti o dotaci

3.1.2 odpovědnost za monitoring

V rámci nastavených procesů měl v programovacím období 2007 – 2013 zodpovědnost za tuto aktivitu primárně Výbor pro výběr a monitorování projektů (dále jen Výběrová komise) a to společně se sekretariátem MAS (manažer SPL, referent SPL). Sekretariát MAS pro každé jednání (v rámci každé výzvy proběhla vždy 2 jednání Výběrové komise) připravil podklady, na základě kterých byla daná výzva jako celek vyhodnocena

3.1.3 obsah monitoringu

Jak je zmíněno v bodě 1, sledovány byly předem ve Strategickém plánu Leader stanovené indikátory a jejich naplňování ve vztahu k nastaveným hodnotám. Tento monitoring byl pro všechny podpořené projektu sledován i v rámci povinné přílohy podávané k Žádosti o proplacení. V rámci této přílohy každý ze žadatelů (příjemců) kvantifikoval, kolik a v jakých hodnotách byly jednotlivé MI realizací projektu naplněny.

3.1.4 frekvence monitoringu

MAS BLN si stanovila monitorovací indikátory ve svém Strategickém plánu Leader a to následovně. Dle plánu výzev a jednotlivých fichí byly nastaveny MI do konce roku 2009 a poté již (dle předem aktuálního/aktualizovaného) plánu výzev, které sledované MI reflektovaly, vždy pro jednotlivý rok zvlášť. Pokud v daném roce nebyla například vypsána

fiche, v rámci které by docházelo k naplňování indikátorů např. Počet podpořených podnikatelských subjektů, nebyla hodnota pro tento indikátor pro daný rok nastavena (respektive byla nastavena na nulovou hodnotu).

3.1.5 výstupy monitoringu

Výstupem monitoringu z celkového hlediska bylo hlavně střednědobé hodnocení SPL, jehož součástí byl také samotný monitoring. Dále byly výstupem monitoringu zprávy z jednání výběrové komise, datové podklady pro hodnocení MAS v letech 2010 – 2012.

3.2 Evaluace MAS Blanský les - Netolicko

3.2.1 nastavení průběhu evaluace

Vyhodnocování realizace a dopadů Strategického plánu Leader jako celku bylo prováděno vždy po skončení výzvy a po skončení běžného roku (v rámci aktualizace SPL). Vyhodnocovány byly také výsledky kontrol a ukončení projektů v rámci jednotlivých fichí. Jako informační základ pro možnost samotného vyhodnocování stanovených otázek slouží k účelům tohoto střednědobého hodnocení především vlastní sběr a analýza sledovaných dat (alokace, plnění indikátorů apod.) a strukturované rozhovory s jednotlivými žadateli, respektive příjemci dotace. Dále byla data a informace čerpána z práce pracovní skupiny Evaluace SPL (která byla zřízena v roce 2011).

Samotné střednědobé hodnocení posoudilo, zda je každý strategický plán Leader realizován v souladu s

- Efektivitou (to znamená, zda nastavené cíle byly dosaženy pomocí disponibilních zdrojů a prostředků)
- Účinností (zda disponibilní zdroje a prostředky jsou úměrné nastaveným cílům)
- Vhodnost dopadů intervence – rozsah intervence vzhledem k potřebám daného regionu

3.2.2 dodržování průběhu evaluace

Samotný průběh a realizace evaluace je monitorována sekretariátem MAS (manažer SPL, referent SPL)

3.2.3 systém hodnotících otázek

Povinné hodnotící otázky byly stanoveny Ministerstvem zemědělství a navazovali na zásadní principy metody LEADER a to prostřednictvím povinných preferenčních kritérií. U každé z otázek byl stanoven základní ukazatel (kvantitativně, kvalitativně), jehož plnění či neplnění bylo shrnuto v odpovědi na danou otázku. Dále bylo u každé odpovědi uvedeno vždy několik nejzásadnějších vnějších vlivů (faktorů), které na splnění plánovaného stavu mělo nejvýznamnější vliv. Následující otázky defakto kopírovaly povinná preferenční kritéria, která byla hodnocena v rámci každého z projektů.

1. Do jaké míry napomohla podpora k dalším pracovním příležitostem v regionu MAS?
2. Do jaké míry napomohla podpora k zavádění víceodvětvových přístupů v regionu MAS?
3. Do jaké míry napomohla podpora k zavádění inovačních přístupů v regionu MAS?
4. Napomohla podpora k většímu zapojení mladých lidí v regionu MAS?
5. Napomohla podpora k většímu zapojení žen v regionu MAS?

Dále byly samotnou MAS definovány následující volitelné hodnotící otázky:

1. Napomohla podpora k aktivizaci činností v malých obcích regionu MAS?
2. Napomohla podpora k rozvoji cestovního ruchu v regionu MAS?
3. Motivovala podpora podnikatelské subjekty investovat do vlastního rozvoje a do rozvoje regionu (obce)?
4. Napomohla podpora k zachování historických hodnot a tradic území?
5. Napomohla podpora k aktivizaci místních aktérů (prostřednictvím vzdělávacích projektů a projektů spolupráce)?
6. Napomohla podpora k vytváření spoluzodpovědnosti za rozvoj území MAS (integrované projekty spolupráce)?
7. Napomohla podpora k vytváření pozitivního jména regionu (prezentace výsledků)?
8. Napomohla podpora k vytvoření kvalitního zázemí pro život a rozvoj obce (regionu)?
9. Napomohla podpora k motivaci subjektů ke spolupráci?
10. Napomohla podpora k zapojení komunit při tvorbě a realizaci projektů?
11. Napomohla podpora k rozvoji zaměstnanosti v regionu?
12. Napomohla podpora ke zlepšení podmínek podnikání v regionu?
13. Jsou semináře pro žadatele (příjemce dotace), individuální konzultace přínosné?

14. Mají žadatelé problémy s vyúčtováním dotace?
15. Je podpora v rámci SPL rovnoměrně rozložena do celého území působnosti MAS?
16. Co je nejčastější překážkou při realizaci jednotlivých projektů?
17. Daří se naplňovat fiche (jejich alokaci) přijatými projekty?

3.2.4 vliv evaluace na úpravu SPL

Z evaluace SPL MAS BLN za roky 2008 - 2010 vyplynuly následující závěry:

- Nastavené cíle, respektive priority SPL, reflektují věcně a dostatečně současnou situaci a aktuální potřeby v regionu MAS – konkrétně v regionech Netolicko, Blanský les – podhůří a Podkletí
- Monitorovací indikátory jsou stanoveny dostatečným způsobem, většina je jich naplněna na 100% a více
- Z pohledu Fichí je nejvíce čerpáno ve Fichích, které jsou určeny obcím (Fiche 4 a 5), takto bylo rozdělení finančních prostředků do Fichí uvažováno i v SPL a tento předpoklad je zatím v rámci jednotlivých fichí potvrzován (v návaznosti na katalog projektů uvedený v kapitole 6 SPL)
- Naopak zatím nejméně využívané jsou fiche 2 Diverzifikace a fiche 3 Venkovská turistika, zde předpokládaná alokace nedosahuje plánovaných hodnot. Tento fakt by měl vzít Programový výbor na vědomí při další aktualizaci fichí (nevyhlašování fiche, snížení plánované alokace, úprava preferenčních kritérií)
- Další oblast, kterou se zatím plně nedaří naplňovat, respektive dalším zatím ne zcela naplněným cílem jsou partnerské projekty. Tento fakt je ovlivněn především povahou a charakterem projektů (těžko se dle názoru MAS navazuje partnerství při obnově obecní občanské a technické infrastruktury)
- Spolupráce obec – podnikatelský subjekt byla také naplněna jen v některých projektech, opět lze příčiny tohoto faktu hledat hlavně v samotném charakteru projektu
- MAS by měla dále podporovat rozvoj cestovního ruchu jako celku na svém území (koordinace aktivit probíhá v rámci této oblasti hlavně prostřednictvím www.blanet.cz)
- Vliv na realizaci projektů má také existence CHKO Blanský les (cca ½ území MAS), dle pravidel jsou některé projekty hůře realizovatelné, některé dokonce nikoliv (např. vodohospodářská infrastruktura)
- Systém rozhodovacích procesů je nastaven správně, při výběru projektů nedochází ke střetu zájmů (je praktikován systém náhradníků ve výběrové komisi společně s čestným prohlášením)

- Naplňování povinných hodnotících otázek je také spjato s charakterem samotného PRV, který měkké akce příliš nepodporuje
- Podporování více měkkých akcí (i mimo PRV) – např. vlastní dotační titul MAS apod.
- Samozřejmě vzhledem k roční alokaci nelze očekávat od realizovaných projektů, respektive od dopadů projektů, takové změny, které by výrazným způsobem ovlivnily makroekonomické ukazatele (nezaměstnanost, HDP v regionu apod.)
- Dopady projektů jsou znatelné hlavně na území dané obce, respektive u daného podnikatelského subjektu

3.2.5 udržitelnost evaluace

Dle podmínek stanovených ze strany MZE bude na konci roku provedena evaluace SPL období 2011 – 2014. V rámci nového programovacího období bude provedena opět dílčí evaluace SCLLD s největší pravděpodobností v letech 2017 nebo 2018

4 MAS Rozkvět

4.1 Monitoring MAS Rozkvět

4.1.1 Nastavení systému monitoringu

Rozsah monitoringu a nastavení jeho systému:

- A. Monitoring finančního zdraví organizace
- B. Monitoring činnosti kanceláře MAS
- C. Kontrola projektů na místě
- D. Administrativní kontrola zrealizovaných projektů
- E. Monitoring plnění indikátorů projektu
- F. Monitoring indikátorů SPL
- G. Monitoring výsledků a dopadů projektů

Pro monitorování postupu naplňování cílů Strategického plánu LEADER: KVĚTY, PLODY A LIDÉ ZAHRADY JIŽNÍCH ČECH byly stanoveny tyto monitorovací indikátory:

Monitorovací indikátory

- 1) Počet podaných žádostí
- 2) Počet administrativní úspěšnosti podaných žádostí
- 3) Počet podpořených individuálních projektů

4) Počet podpořených podniků (projekty zakládající VP)

5) Počet inovativních projektů

Kromě sledování vlastních monitorovacích indikátorů MAS dále probíhal povinný monitoring indikátorů dle jednotlivých opatření PRV (pracovní metoda hodnocení: srovnávání výsledků a údajů uváděných v žádostech, specifická část) .

Současně probíhalo monitorování a následné vyhodnocení a evaluace výstupů, výsledků a dopadů projektů z hlediska:

- dopadů na mladé lidi (osoby do 30 let)
- dopadů na ženy
- dopadů na subjekt žadatele
- dopadů na spolupracující a součinné subjekty
- dopadů na další obce, jichž se projekt týká

Pracovními metodami pro toho hodnocení byla místní šetření a komunitní posuzování dopadů projektu cílovými skupinami, dopady na realizující subjekt a partnery byly posuzované také z hlediska ekonomiky subjektů a celkových změn v organizacích.

4.1.2 Zodpovědnost za monitoring

Zodpovědnosti v rámci monitoringu a nastavení jeho systému:

Monitoring finančního zdraví organizace probíhal průběžně prostřednictvím interních zdrojů (účetní, správní rada, valná hromada) i externími zdroji (audit); ad hoc byla kontrola finančního zdraví předmětem jednání s bankovními ústavy při zajišťování externích zdrojů na předfinancování administrace SPL a dalších projektů organizace.

Monitoring činnosti kanceláře MAS probíhal průběžně a víceúrovňově prostřednictvím interních zdrojů (správní rada, manažeri SPL) i externími zdroji (SZIF, externí audit).

Monitoring realizace SPL probíhal víceúrovňovitě:

- I. Monitorovací komise, manažer SPL - Kontrola realizace jednotlivých projektů a plnění stanovených indikátorů projektů
- II. Sekretariát MAS - Archivace složek projektů
- III. Programový výbor, manažer SPL - Kontrola naplňování SPL, plnění indikátorů SPL

Realizace SPL podléhala systematickému monitoringu a průběžnému vyhodnocování, dohled nad plněním SPL je v kompetencích programového výboru, průběžný monitoring řešila monitorovací komise (dozorčí rada MAS), **komunikačně byly do monitoringu spojeného**

s vyhodnocováním a evaluací SPL zapojení všichni členové MAS, koneční příjemci (realizátoři individuálních projektů) i koneční uživatelé/beneficienti (obyvatelé regionu MAS).

Pro tuto komunikaci byly využity škála dostupných a osvědčených postupů MAS, především osobní setkání a místní šetření, ankety realizované dotazníkovým šetřením, elektronicky a prostřednictvím www.

Funkci **monitorovací komise** dle rozhodnutí valné hromady ze dne 12.12.2007 vykonávala dozorčí rada.

Odpovědnosti a úkoly komise: monitoring realizace a administrace projektů, spolupráce s manažerem SPL, projektovým účetním a administrativním pracovníkem MAS, spolupráce s programovým výborem a výběrovou komisí na aktualizaci záměru a strategie a jejím vyhodnocení a evaluaci.

Monitorovací komise dohlížela na zpracování, aktualizace a evaluace záměru a strategie. K činnosti a jednání komise byli přizváni externí spolupracovníci, experti a členové partnerských MAS, ale pouze s hlasem poradním.

Fyzický monitoring realizace jednotlivých projektů byl také **úkolem monitorovací komise**, kontroly na místě probíhaly ve spolupráci se sekretariátem a manažery MAS (manažer SPL, projektový manažer a manažer – terénní koordinátor). Monitorovací komise po jednání výběrové komise provedla po dohodě s výběrovou komisí namátkovou kontrolu vybraných projektů ex-ante, především pak projektů stavebního charakteru; dle harmonogramu realizace projektů byl navržen a realizován také plán kontrol interim / ex-post.

4.1.3 Obsah monitoringu

V souladu se stanovami je přijetí každé dotace projektu, který je potřeba předfinancovat organizací,

schvalováno valnou hromadou, stejně tak přijetí úvěru. **Monitoring finančního zdraví organizace**

probíhá interní kontrolou (realizuje vedení MAS: správní a dozorčí rada, průběžné zprávy a rozpočet jsou předkládány valné hromadě/ členské schůzi) **a také nezávislým externím auditem** (v souladu s povinnostmi ze zákona, pokud je organizace příjemcem dotací z veřejných zdrojů v částce nad 1 M Kč).

MAS Rozkvět, z.s. zajišťovala pro řádnou administraci jednotlivých výzev, kontroly předkládaných projektů, monitoring realizace vybraných projektů a monitoring realizace SPL a za tímto účelem vytvořila dostatečné kapacity (personální, technické). **Činnost kanceláře MAS byla monitorována průběžně** prostřednictvím monitorovacích zpráv.

Monitorovací komise po jednání výběrové komise provedla namátkovou kontrolu vybraných projektů ex-ante, dle harmonogramu realizace projektů pak navrhla plán kontrol. **Na každém projektu byla provedena nejméně 1 průběžná kontrola** (kontrola administrativní – výběr dodavatelů, vedení účetní analytiky, na místě před realizací projektu) **a 1 kontrola na místě před proplacením.**

Před ukončením realizace projektů **provedl sekretariát kanceláře MAS kompletní kontrolu žádostí o proplacení vč. povinných příloh** a písemně potvrdila správnost procesu realizace.

Protože všechny projekty byly realizovány jako investiční, bylo možno monitorovací kritéria individuálních projektů ověřovat až v závěrečných fázích projektu. Výstupy hmotné (ks, m, m2, ...) byly prověřeny **prohlídkou na místě vizuálně a z dokladů** (účetní agenda, projektová dokumentace), nehmotné výstupy projektu dle PRV a MAS budou prověřeny z dokumentace (vytvořené pracovní místo, apod.). O průběhu a výsledku kontroly byl **proveden a archivován písemný záznam.**

Souběžně sekretariát kanceláře MAS evidoval plnění **monitorovacích indikátorů projektů** a manažer SPL monitoroval a vyhodnocoval plnění povinných **monitorovacích indikátorů SPL ve spolupráci s výběrovou komisí a programovým výborem.**

4.1.4 Frekvence monitoringu

Monitoring finančního zdraví organizace: prováděn nejméně 1x ročně

Monitoring činnosti kanceláře MAS: prováděna průběžně, nejméně 3x ročně

Kontrola projektů na místě: ex-ante (u stavebních projektů), interim (1x), ex-post (1x).

Administrativní kontrola zrealizovaných projektů: před proplacením (1x)

Monitoring plnění indikátorů projektu: průběžná komunikace s realizátorem (ověřování plnění harmonogramu a indikátorů), kontrola ex-post (1x)

Monitoring indikátorů SPL: průběžně po realizace jednotlivých výzev

Monitoring výsledků a dopadů projektů: v období udržitelnosti 2-3x

4.1.5 Výstupy monitoringu

Monitoring finančního zdraví organizace – audit, účetní závěrka

Monitoring činnosti kanceláře MAS – monitorovací zprávy, výroční zprávy o činnosti organizace

Kontrola projektů na místě: záznam z kontroly

Administrativní kontrola zrealizovaných projektů: potvrzení pro potřeby vyúčtování projektu

Monitoring plnění indikátorů projektu: potvrzení pro potřeby vyúčtování projektu

Monitoring indikátorů SPL: písemná zpráva

Monitoring výsledků a dopadů projektů: dotazník, karta projektu, shrnující písemná zpráva

4.2 Evaluace MAS Rozkvět

4.2.1 Nastavení průběhu evaluace

Nastavení časových fází průběhu evaluace SPL:

- I. Evaluace předchozích aktivit a vazeb v rámci celkové strategie organizace jako základ pro přípravu SPL (fáze ex-ante)
- II. Průběžná evaluace postupu realizace SPL, vyhodnocení a implementace návrhů na zlepšení v rámci SPL (ve fázi interim)
- III. Vyhodnocení výstupů, výsledků a dopadů SPL dle předem stanovených kritérií a souboru beneficentů (participativní evaluace cílových skupin) ex-post

4.2.2 Nastavení průběhu evaluace SPL dle aktérů:

- I. Evaluace z pozice realizátora SPL
- II. Evaluace z pozice cílových skupin a příjemců (poskytují některé informace nutné k evaluaci projektů a mohou se na evaluaci projektů sami podílet – participativní evaluace, provádí evaluaci průřezových témat sledovaných v rámci dopadů SPL)
- III. Evaluace z pozice poskytovatele dotace

4.2.3 Dodržování průběhu evaluace

Úplně první vyhodnocení SPL bylo provedeno v průběhu zpracování SPL, kdy MAS absolvovala ex-ante posouzení relevantnosti a realizovatelnosti návrhu SPL.

MAS při vypracování SPL v roce 2007 vycházela ze strategických záměrů realizovaných MAS v letech 2004 až 2006 a Integrované strategie rozvoje území MAS a dalších projektových záměrů, dále vycházela z existujících regionálních rozvojových záměrů (rozvojové strategie mikroregionů, programy obnovy venkova jednotlivých obcí a další relevantní dokumenty) a jejich vyhodnocení, místních šetření a osobních jednání, výstupů z jednání pracovních skupin, dále z analýz podnětů místních respondentů a e-průzkumů mezi podnikateli, municipalitami a neziskovými organizacemi; tyto prostředky a metody byly využívány k evaluaci a diseminaci činnosti organizace i strategie.

Realizace SPL podléhala systematickému monitoringu a průběžnému vyhodnocování, dohled nad plněním SPL byl v kompetencích programového výboru, průběžný monitoring řešila správní i dozorní rada, komunikačně byli do evaluace SPL zapojeni všichni členové MAS, v rámci participativního přístupu k evaluaci pak také koneční příjemci (realizátoři individuálních projektů) i koneční uživatelé (obyvatelé regionu MAS).

Pro tuto komunikaci byly využity všechny osvědčené postupy MAS, především osobní setkání a komunikace (focus group, pracovní skupina) a korespondenční a elektronické ankety. Pracovními metodami pro toho hodnocení byla místní šetření a komunitní posuzování dopadů projektu cílovými skupinami, dopady na realizující subjekt a partnery byly posuzované také z hlediska ekonomiky subjektů a celkových změn v organizacích.

Průběžná evaluace z pozice realizátora probíhala mj. s ohledem na Finanční plán realizace SPL, který byl rozdělen do 5 let, posléze do 6 let. V tomto režimu probíhal hlavní plán evaluace SPL, který vycházel z plánu 3Q (průběžná evaluace ve shodných termínech jako monitorovací zprávy o administrativních procesech MAS při realizaci SPL), který umožňoval operativní eliminaci možných negativních trendů a zvýšení efektivity intervence SPL. Průběžnou evaluaci zajišťoval manažer SPL a další pracovníci MAS primárně pro potřeby programového výboru MAS a monitorovacího výboru.

Prověření plnění SPL bylo v kompetencích Programového výboru MAS, který kromě vyhodnocení navrhoval doporučení k optimalizaci další fáze realizace SPL valné hromadě MAS jako nejvyššímu orgánu MAS. Výsledkem byl návrh zapracování výsledků vyhodnocení plnění povinných indikátorů SPL ve formě návrhu optimalizace SPL (předpoklad: upravení finančního plánu alokace mezi fichemi dle převisu poptávky a aktualizace prověření absorpční kapacity MAS).

Informace o plnění SPL byly zveřejňovány postupně, a to v algoritmu: zpráva o průběhu výzvy k předkládání individuálních projektů (zveřejnění výsledků výběru IP, frekvence 1 – 3x ročně), roční zpráva o plnění indikátorů SPL, výroční zpráva MAS.

Výsledky evaluace sloužily také k propagaci činnosti MAS, kterou měl na starosti sekretariát MAS, současně s autoevaluací.

Evaluace z pozice cílových skupin a příjemců byla prováděna formou dotazníkového šetření, osobních dotazníků pro realizátory projektů a osobních dotazníků pro dotčené municipality a vyhodnocením prostřednictvím interní karty projektu, do šetření byli zapojeni všichni realizátoři individuálních projektů, a to opakovaně dle průběhu udržitelnosti projektů a délky doby udržitelnosti.

Průběžná evaluační zpráva pro poskytovatele dotace byla zpracována v termínu stanoveném metodikou programu.

4.2.4 Systém hodnotících otázek

V rámci SPL probíhala evaluace výstupů, výsledků a dopadů projektů z hlediska:

- dopadů na mladé lidi (osoby do 30 let)
- dopadů na ženy
- dopadů na subjekt žadatele
- dopadů na spolupracující a součinné subjekty

- dopadů na další obce, jichž se projekt týká

Kromě těchto kritérií stanovených MAS byla v rámci evaluace vyhodnocována také tzv. povinná kritéria nastavená metodikou programu.

4.2.5 Vliv evaluace na úpravu SPL

Prověření plnění SPL bylo v kompetencích Programového výboru MAS, který kromě průběžného vyhodnocení navrhoval doporučení k optimalizaci další fáze realizace SPL valné hromadě MAS jako nejvyššímu orgánu MAS.

Výsledkem průběžné evaluace SPL byl návrh zapracování výsledků vyhodnocení plnění povinných indikátorů výstupů ve formě návrhu optimalizace SPL v 06/2011. Následně byl dodržen plánovaný postup: došlo k upravení finančního plánu alokace mezi fichemi dle plnění indikátorů SPL a převisu poptávky a aktualizaci finančního plánu po prověření absorpční kapacity regionu MAS.

Optimalizací finančního plánu SPL došlo ke zvýšení efektivity intervence dopadů SPL.

Pro střednědobé vyhodnocení SPL v roce 2011 dle metodického pokynu poskytovatele dotace byly použity kombinovaně tyto metody:

- I. Vyhodnocení srovnávací metodou plánu stanoveného v SPL a seznamů podpořených žádostí o dotaci (použito pro indikátory vztahující se k typologii podpořených projektů a jejich počtu). Sběr dat proveden z interních statistik.
- II. Vyhodnocení srovnávací metodou podaných podpořených žádostí o dotaci, jejich žádostí o proplacení a fyzické kontroly na místě (použito pro fyzické indikátory vztahující se ke konkrétním výstupům projektů). Sběr dat proveden z interních statistik a fyzickou kontrolou na místě se zapracováním získaných informací do interní karty projektu.
- III. Komunitní projednání a interní vyhodnocení v orgánech organizace – sběr názorů na přínos realizace SPL pro rozvoj regionu. Oslovení byli elektronickou poštou a) členové MAS, b) obce regionu MAS, c) příjemci dotace. Další forma přímého oslovení příjemců dotace při kontrolách na místě popř. telefonicky. Oslovení veřejnosti proběhlo zveřejněním hodnotících otázek na www MAS. Projednání formou kolektivní diskuze na jednáních svazků obcí působících v regionu MAS, výstupem názor tzv. kolektivního experta. Projednání v orgánech MAS, schválení střednědobého vyhodnocení radou MAS. Schválení průběžného vyhodnocení SPL a aktualizace SPL radou MAS a valnou hromadou.

Vzhledem k tomu, že toto vyhodnocení proběhlo několik měsíců po předchozí optimalizaci SPL, nemělo reálně žádný vliv na SPL a stalo se jednou ze součástí dlouhodobé práce se SPL z hlediska hodnocení.

Také v dalším období probíhala práce na interní evaluaci SPL prostřednictvím vnitřních zdrojů.

4.2.6 Udržitelnost evaluace

Zkušenosti získané v průběhu realizace SPL včetně procesu hodnocení a evaluace byly MAS využity při přípravě SCLLD.

Dle podmínek stanovených poskytovatelem dotace bude v roce 2014 dokončena komplexní evaluace SPL za období 2011 – 2014, kterou MAS provádí vnitřními zdroji a ověřenými a osvědčenými metodami.

5 Závěr

Tato metodika byla zpracována jako soubor příkladů třech MAS, které prošly procesem realizace SPL ve spolupráci s MAS Brána Písecka, která vystupovala v roli interního oponenta. V rámci zpracování vznikla další dokumentace, která je podkladem pro tuto metodiku, a která vychází přímo z nástrojů, které MAS využívají při své práci.